

JUSTITSMINISTERIET

Retsudvalget
Christiansborg Slot 1
1218 København K

Dato: 8. december 2017
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Anders Lotterup
Sagsnr.: 2017-0037-0005
Dok.: 577139

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål 2 vedrørende forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) (L 68), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. november 2017.

Søren Pape Poulsen

/

Jakob Lundsager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag L 68 til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven):

”Vil ministeren redegøre for, om det er korrekt forstået, at et samtykke til anvendelse af persondata ikke skal fornys, selv om det oprindelige formål for anvendelsen ændres?”

Svar:

1. Nej, et samtykke vil i praksis skulle fornys, hvis det oprindelige formål for anvendelsen ændres.

Det følger således af databeskyttelsesforordningen, at et samtykke fra den registrerede er enhver frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede, hvorved den registrerede ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i, at personoplysninger, der vedrører den pågældende, gøres til genstand for behandling, jf. forordningens artikel 4, nr. 11.

Man kan som registreret give sit samtykke til behandling af sine personoplysninger til – som det hedder i forordningen – ”et eller flere specifikke formål”, både for så vidt angår almindelige personoplysninger omfattet af forordningens artikel 6 og følsomme personoplysninger omfattet af artikel 9.

I kravet om, at samtykke skal være specifikt ligger, at det ikke må være generelt udformet eller uden en præcis angivelse af formålene med behandlingen af personoplysninger. Et samtykke skal med andre ord være konkretiseret på en sådan måde, at det klart og tydeligt fremgår, hvad der meddeles samtykke til.

I kravet om, at samtykket skal være informeret ligger, at den registrerede skal være klar over, hvad der gives samtykke til. Den dataansvarlige skal give den registrerede en række informationer, som skal sikre, at den registrerede kan træffe sin beslutning om at samtykke på et oplyst grundlag, bl.a. skal der gives oplysning om den dataansvarliges identitet, formålet med den påtænkte behandling, hvilke oplysninger der behandles, og hvilken behandling der finder sted.

Den registreredes samtykke skal meddeles i form af en utvetydig tilkendegivelse. Det betyder, at det ikke må give anledning til tvivl, om der er givet samtykke. Tavshed, allerede afkrydsede felter på hjemmesider eller inaktivitet er ikke tilstrækkeligt til at udgøre en utvetydig tilkendegivelse og kan derfor ikke udgøre et samtykke.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 7, stk. 1, at det er den dataansvarlige, som har bevisbyrden for, at den registrerede har givet fornødent samtykke, ligesom artikel 7, stk. 3, som noget nyt stiller som betingelse for et samtykkes gyldighed, at den registrerede på forhånd er blevet oplyst om, at samtykket kan trækkes tilbage.

Datatilsynet og Justitsministeriet har i november 2017 offentliggjort en vejledning om samtykket efter databeskyttelsesreglerne, der nærmere uddyber kravene til et samtykke. Vejledningen er tilgængelig på Datatilsynets hjemmeside.

2. Al behandling af personoplysninger, herunder behandling på baggrund af et samtykke, skal også overholde de grundlæggende betingelser for behandling i forordningens artikel 5, hvor det bl.a. fremgår, at personoplysninger kun må indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål, jf. artikel 5, stk. 1, litra b. Det samme følger af lovforslagets (L 68) § 5, stk. 1.

Selvom en behandling af personoplysninger sker på baggrund af et samtykke, er der i den forbindelse grænser for, hvor mange oplysninger den dataansvarlige kan indsamle. Det følger således af artikel 5, stk. 1, litra c, at al behandling af oplysninger skal være tilstrækkelig, relevant og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles.

3. Det bemærkes, at samtykket er et blandt flere behandlingshjemler, der kan anvendes som grundlag for lovlig behandling af personoplysninger. Eksempelvis kan der også – uden samtykke – behandles almindelige personoplysninger omfattet af forordningens artikel 6, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, som den registrerede er part i (artikel 6, stk. 1, litra b), eller hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige (artikel 6, stk. 1, litra c).

4. Selvom en behandling af personoplysninger bygger på et eller flere af disse lovlige grundlag for behandling, f.eks. den registreredes samtykke, er der grænser for, hvilke andre, senere formål, oplysningerne kan anvendes

til. Det følger således også af den ovenfor nævnte artikel 5, stk. 1, litra b, i forordningen, at personoplysninger ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med de oprindelige formål, jf. også lovforslagets § 5, stk. 1.

I forordningens artikel 6, stk. 4, præciseres det i forlængelse heraf, at der er tre muligheder for lovlig viderebehandling i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, litra b. En viderebehandling er således lovlig, hvis den for det første er baseret på et (nyt) samtykke til viderebehandlingen, hvis den for det andet bygger på en bestemmelse i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret i overensstemmelse med artikel 23, stk. 1, eller hvis viderebehandlingen for det tredje forfølger et formål, der ikke er uforeneligt med det oprindelige indsamlingsformål på baggrund af ”ikke-uforenelighedstesten” i artikel 6, stk. 4, 2. led, litra a-e.

Denne ”ikke-uforenelighedstest” er medtaget i lovforslagets § 5, stk. 2.

Hvis en behandling således på baggrund af testen ikke er uforenelig med det oprindelige behandlingsformål, kan behandlingen lovligt ske på baggrund af og inden for rammerne af det oprindelige hjemmelsgrundlag, f.eks. et samtykke.

5. Mulighederne for at viderebehandle oplysninger, der alene er baseret på den registreredes samtykke, må dog anses for at være snævre. Der må med andre ord i samtykkesituationen antages at være snævre grænser for, hvornår behandling til et nyt formål er foreneligt med det oprindelige formål. Dette skyldes de nævnte betingelser, der skal være opfyldt, for, at et samtykke er gyldigt og dermed kan bruges som behandlingsgrundlag, herunder at det skal være ”specifik” og ”informeret”.

F.eks. kan der tænkes en situation, hvor man ved indmeldelse i et fitnesscenter har samtykket til at modtage centrets månedlige nyhedsbrev, men man er ikke blevet anmodet om at samtykke til at modtage særskilt markedsføringsmateriale fra den internetbutik med træningsudstyr, som fitnesscentrets ejer også driver. Her vil der være tale om viderebehandling af personoplysningerne på en måde, der er uforenelig med det oprindelige formål, hvis fitnesscentret sender markedsføringsmaterialet fra internetbutikken til brugeren af fitnesscentret. Ejeren skal i stedet indhente et gyldigt samtykke til den viderebehandling for, at behandlingen er lovlig.

Det betyder i praksis i de fleste tilfælde – som eksemplet umiddelbart ovenfor også viser – at hvis en dataansvarlig, der alene behandler oplysninger på grundlag af et samtykke givet til ét formål, efterfølgende ønsker at anvende oplysningerne til et andet formål, skal den dataansvarlige indhente et nyt samtykke, der omfatter også den nye behandling. I modsat fald vil der være tale om en ulovlig behandling af personoplysninger.

6. For så vidt angår lovforslagets § 5, stk. 3, hvorefter vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 23 kan fastsætte nærmere regler om, at personoplysninger af offentlige myndigheder må viderebehandles til andre formål, end de oprindeligt var indsamlet til, uafhængigt af formålenes forenelighed, henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 4 vedrørende L 68, som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. november 2017